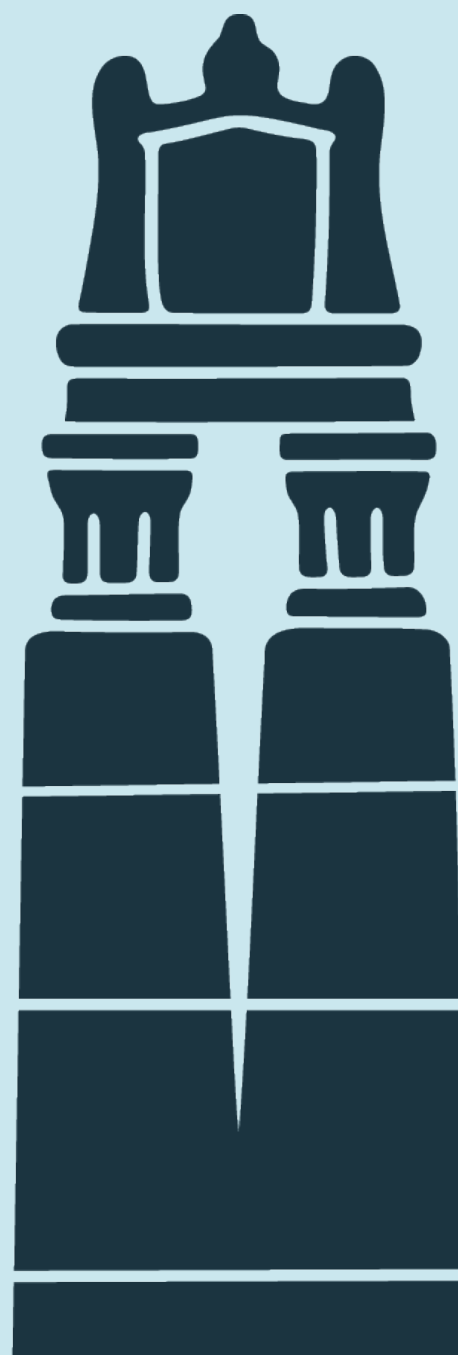

Eda kommun

Strategisk plan 2027 med plan för 2028–2030

Strategisk plan 2027 med plan för 2028–2030

Styrdokument - Politiskt ställningstagande

Dokumenttyp:	Plan
Beslutsdatum och paragraf:	2026-09-17 § 146
Beslutsfattare:	Kommunfullmäktige
Dokumentansvarig:	Kommundirektör
Diarienummer:	KS/2026:141
Omfattning:	Den strategiska planen gäller för hela Eda kommuns organisation, inklusive förvaltning, nämnder och helägda bolag inom kommunkoncernen.
Giltighetstid:	Planen är ett övergripande styrdokument som anger riktning för kommunens utveckling och verksamhet under perioden 2027–2030. Kommunens verksamheter ansvarar för att årligen se över sina styrdokument och säkerställa att de är aktuella och i linje med den strategiska planen. Planen uppdateras varje år.
Uppdaterad/Reviderad:	
Versionsnummer:	1

Strategisk plan 2027 med plan för 2028–2030

Kommunstyrelsens ordförande har ordet

Eda kommun är i en tid av förändring, men också i en tid av möjligheter. Vi ser hur omvärlden förändras, hur behoven i välfärden utvecklas och hur kraven på den kommunala verksamheten ökar. I det läget behöver vi vara tydliga med vår riktning, vår vilja och våra prioriteringar.

Vår utgångspunkt är enkel. Kommunens resurser ska användas där de gör störst nytta, i skolan, omsorgen och den service som människor möter i sin vardag. Därför fortsätter vi att prioritera kärnverksamheten samtidigt som vi tar ansvar för ekonomin och stärker kommunens långsiktiga handlingsutrymme. Den här strategiska planen för 2027–2030 är ett uttryck för vår politiska vilja. Vi tar ansvar för ekonomin, inte som ett självändamål utan för att säkra det som är viktigast: trygghet, kvalitet och jämlika livsvillkor för våra invånare. En ekonomi i balans är grunden för frihet, friheten att göra satsningar där de behövs och friheten att möta framtiden utan att lämna över problem till nästa generation.

Vi möter en verklighet där behoven förändras. Färre barn i skolan och fler äldre som behöver stöd ställer nya krav på hur vi organiserar vår verksamhet. Det innebär att vi måste prioritera tydligare, använda resurser smartare och våga förändra arbetssätt. Men det innebär aldrig att vi sänker ambitionen, tvärtom. Vi ska ha en skola som ger alla barn, oavsett bakgrund, en trygg start i livet, och en omsorg som präglas av värdighet, trygghet och respekt. För oss handlar politik om att skapa både trygghet och möjligheter. Trygghet i att välfärden fungerar när den behövs men också frihet för människor att forma sina liv. Ett starkt näringsliv och ett levande civilsamhälle är avgörande för en kommun som vill framåt. Därför ska Eda vara en plats där företag kan starta, växa och utvecklas. Kommunen ska vara en möjliggörare, en partner som underlättar, inte försvårar. Samtidigt är jämlikhet en bärande princip i vårt arbete. Skillnader i livsvillkor ska inte avgöra människors framtid. Genom att arbeta förebyggande, stärka tidiga insatser och satsa på utbildning och social hållbarhet bygger vi ett samhälle som håller ihop där frihet och ansvar går hand i hand.

Vi är stolta över det som gör Eda unikt. Vår småskalighet, vår närhet och vår gemenskap skapar ett sammanhang där människor bryr sig om varandra. Det är en styrka vi ska värna, samtidigt som vi utvecklar kommunen för framtiden. Det här är en plan för hela kommunen men också ett löfte. Ett löfte om att styra med ansvar, att fatta beslut som håller över tid och att alltid ha människorna i centrum. Framtidstro skapas inte av ord, den byggs genom handling. Med denna plan tar vi steg framåt mot ett Eda där frihet och trygghet förstärker varandra, där möjligheter finns för fler och där utvecklingen bärs av både hjärta och tydlig politisk riktning.

Hanna Andersson (M)

Strategisk plan 2027 med plan för 2028–2030

Innehållsförteckning

Kommunstyrelsens ordförande har ordet	3
Innehållsförteckning.....	4
Inledning.....	5
Bakgrund	5
Syfte.....	5
Mål	5
Strategiska förutsättningar	8
Omvärldsanalys	8
Hur det påverkar Eda och Värmland	9
Finansiella mål och budgetramar	11
Medskapande och invånardialog	13
Koppling till styrningen.....	13
Uppföljning	13

Strategisk plan 2027 med plan för 2028–2030

Inledning

Den strategiska planen är Eda kommuns övergripande styrdokument för perioden 2027–2030. Planen beskriver kommunens vision, övergripande mål, strategiska prioriteringar och ekonomiska ramar. Den utgör grunden för kommunens planering, genomförande och uppföljning samt ger en gemensam riktning för kommunens utveckling.

Bakgrund

Kommunernas verksamheter påverkas av förändringar i omvärlden, såsom demografisk utveckling, ekonomiska förutsättningar, nya lagkrav och ökade förväntningar på den kommunala servicen. För att möta dessa förändringar krävs långsiktig planering och tydliga prioriteringar.

Eda kommun har därför samlat vision, övergripande mål, strategiska prioriteringar och budget i ett gemensamt styrdokument. Syftet är att skapa en tydligare koppling mellan politiska beslut, verksamheternas arbete och kommunens ekonomiska resurser.

Syfte

Syftet med den strategiska planen är att skapa en gemensam grund för kommunens styrning, där politiska prioriteringar, verksamhetsmål och ekonomiska ramar samverkar. Planen ska bidra till att Eda kommun når sina övergripande mål och att resurser används effektivt och långsiktigt hållbart. Den strategiska planen är ett verktyg för att styra mot visionen:

Eda kommun – en gränskommun där gemenskap skapar möjligheter.

Visionen uttrycker kommunens identitet och värdegrund. Den lyfter fram Eda som en plats där närhet, samverkan och öppenhet är drivkrafter för utveckling.

I ett föränderligt samhälle innebär visionen också en riktning framåt – att Eda ska vara en kommun som tar vara på sin gränsposition, sin småskalighet och sin gemenskap för att skapa framtidstro, innovation och hållbar utveckling.

Mål

Övergripande mål

Eda kommuns övergripande mål är formulerade för att möta lokala behov och möjligheter, samtidigt som de bidrar till större samhällsutveckling. Målen är nära kopplade till Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling, vilket innebär att kommunens arbete aktivt bidrar till att skapa ett mer hållbart, jämlikt och inkluderande samhälle – både lokalt och globalt.

De är också i linje med Sveriges nationella mål, såsom miljömålen, folkhälsopolitiken och målen för jämställdhet, utbildning och ekonomisk utveckling. Genom att ta hänsyn till dessa mål säkerställer vi att kommunens insatser är relevanta i ett nationellt sammanhang.

Strategisk plan 2027 med plan för 2028–2030

Dessutom är målen förankrade i Värmlandsstrategin, som är länets gemensamma utvecklingsstrategi med sikte på 2040. Strategin betonar samverkan, innovation, hållbar tillväxt och livskvalitet – värden som också genomsyrar Eda kommuns strategiska arbete.

Genom denna målsättning skapar vi en tydlig riktning för kommunens utveckling, där varje målområde bidrar till att stärka Eda kommuns attraktivitet, motståndskraft och framtidsförmåga.

Hållbara livsmiljöer

Skapa en trygg kommun som erbjuder attraktiva och goda miljöer. Främja hållbart jordbruk och säkerställa tryggad livsmedelsförsörjning samt öka den biologiska mångfalden. Främja energieffektiva byggnader och hållbara stadsplaneringslösningar. Arbeta för att förbättra tillgången till hållbar och prisvärd energi.

Globala mål: 1 (Ingen fattigdom), 2 (Ingen hunger), 7 (Hållbar energi för alla), 11 (Hållbara städer och samhällen), 15 (Ekosystem och biologisk mångfald)

Goda kommunikationer

Utveckla hållbara transportlösningar och underhålla våra kommunala vägar. Uppmuntra användning av kollektivtrafik, cykel och gång. Arbeta för att påverka och förbättra kollektivtrafiken i regionen samt säkerställa en säker tele- och IT-kommunikation.

Globala mål: 9 (Hållbar industri, innovationer och infrastruktur), 13 (Bekämpa klimatförändringarna)

Ett framgångsrikt näringsliv

Främja entreprenörskap och innovationer som bidrar till en grön ekonomi. Uppmuntra lokala företag som arbetar med hållbara produkter och tjänster, och skapa förutsättningar för cirkulär ekonomi. Säkerställa anständiga arbetsvillkor och hållbar ekonomisk tillväxt.

Globala mål: 8 (Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt), 12 (Hållbar konsumtion och produktion)

Rika upplevelser och kultur

Arbeta för ett attraktivt kultur-, turism- och fritidsutbud som är hållbart och berikande för både invånare och besökare. Lyfta fram lokala natur- och kulturresurser.

Globala mål: 3 (Hälsa och välbefinnande), 4 (God utbildning för alla), 10 (Minskad ojämlikhet)

Strategisk plan 2027 med plan för 2028–2030**Effektiv och hållbar offentlig service**

Säkerställa en god och behovsrelaterad offentlig service som är resurseffektiv och ansvarsfull.

Implementera hållbara metoder och teknologier i kommunens verksamheter. Underhålla, bevara och arbeta för fredliga och inkluderande samhällen och stärka partnerskap för att uppnå målen.

Globala mål: 6 (Rent vatten och sanitet för alla), 16 (Fredliga och inkluderande samhällen), 17 (Genomförande och globalt partnerskap)

Livslångt lärande

Främja kunskap och utbildning som möter framtidens kompetenskrav med fokus på hållbar utveckling. Öka utbildningsnivån och möjligheterna till distansutbildning. Arbeta för jämlikhet, jämställdhet och alla kvinnors och flickors självbestämmande.

Globala mål: 4 (God utbildning för alla), 5 (Jämställdhet), 10 (Minskad ojämlikhet)

Kännetecknen

Kommunens arbetssätt ska präglas av:

- Kvalité
- Smidighet
- Tillgänglighet
- Småskalighet

Kommunens arbetssätt ska präglas av hög kvalitet, där vi levererar tjänster som håller en jämn och pålitlig standard. Arbetet ska vara smidigt, med enkla och effektiva processer som gör det lätt att få stöd och service. Vi ska vara tillgängliga, både i bemötande och i våra kontaktvägar, så att invånare och företag känner sig sedda och hörda. Samtidigt värnar vi småskaligheten – närheten, den personliga kontakten och möjligheten att anpassa lösningar efter lokala behov.

Strategiska förutsättningar

Omvärldsanalys

Ekonomiska utsikter

Den globala ekonomin präglas av ökad osäkerhet till följd av geopolitisk oro och energiprisförändringar. Trots detta befinner sig svensk ekonomi i en återhämtningsfas efter flera svaga år. BNP väntas växa med cirka 2,5 % 2026 och 2,6 % 2027, där hushållens konsumtion är den viktigaste drivkraften. Återhämtningen är dock osäker och beroende av utvecklingen i omvärlden.

Kommunsektorns ekonomi förbättrades under 2025 efter flera år av press, men utgångsläget är fortsatt försvagat. Hög inflation och ökade pensionskostnader har påverkat den finansiella ställningen negativt, och soliditeten har försämrats. Samtidigt kvarstår betydande strukturella utmaningar kopplade till demografi, kostnadsutveckling och investeringsbehov.

Inflationen väntas vara relativt låg 2026–2027, även om energipriser kan skapa tillfälliga uppgångar. Lägre inflation och stigande reallöner stärker hushållens köpkraft, vilket bidrar till konjunkturåterhämtningen.

Statsbidrag

Statsbidragen präglas fortsatt av osäkerhet, kortsiktighet och en hög andel riktade satsningar. Dessa bidrag ökar den administrativa belastningen och begränsar möjligheten till lokal prioritering. Samtidigt tas steg mot tydligare principer för statsbidrag, men behovet av långsiktiga och flexibla finansieringslösningar kvarstår.

Sena besked och reformer utan full finansiering försvårar planeringen och riskerar att övervältra kostnader på kommunerna. För att skapa stabila planeringsförutsättningar efterfrågar SKR mer samordnad statlig styrning och större inslag av generella bidrag.

Skatteunderlag och prisutveckling

Skatteunderlaget väntas öka med cirka 4,0 % 2026 och 4,7 % 2027. I reala termer förbättras utvecklingen under de närmaste åren, men efter 2027 dämpas tillväxten. Effekterna av den tidigare inflationen innebär att kommunsektorns köpkraft fortfarande är försvagad.

På längre sikt begränsas utvecklingen av en svag ökning av befolkningen i arbetsför ålder, vilket minskar möjligheterna till fortsatt stark tillväxt i skatteintäkterna.

Fortsatt stora investeringsbehov

Kommunsektorn står inför fortsatt höga investeringsbehov inom bland annat VA, infrastruktur, verksamhetslokaler och klimatanpassning. Den höga investeringsnivån bidrar till ökad skuldsättning och stigande räntekostnader.

Strategisk plan 2027 med plan för 2028–2030

För att upprätthålla ekonomisk hållbarhet krävs goda resultat som möjliggör egenfinansiering. Annars riskerar framtida generationer att belastas av ökade skulder.

Demografiska förändringar och kommunal försörjningsbörda

Den demografiska utvecklingen är den största långsiktiga utmaningen. Låga födelsetal, fler äldre och svag eller negativ befolkningstillväxt i många kommuner innebär att intäkterna minskar samtidigt som kostnaderna är trögrörliga. Detta leder till ökade kostnader per invånare.

Antalet barn och elever minskar kraftigt de kommande åren, vilket kräver anpassningar i förskola och skola. Samtidigt ökar behoven inom äldreomsorgen i takt med att antalet äldre växer, särskilt i de högsta åldersgrupperna.

Strategier och åtgärder för anpassning

Kommunerna behöver genomföra strukturella anpassningar för att möta förändrade behov. Det handlar om att anpassa organisation, lokaler och bemanning, vilket ofta innebär svåra prioriteringar. Samtidigt pågår ett omfattande reformarbete, särskilt inom skola och socialtjänst, vilket ytterligare ökar trycket på verksamheterna.

Samverkan mellan kommuner, regioner och staten blir allt viktigare för att hantera kompetensförsörjning, effektivisering och kvalitet i välfärden. För att lyckas krävs långsiktiga planeringsförutsättningar, god ekonomisk hushållning och lokalt anpassade lösningar.

Omvärldsanalysen kommer från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) Ekonomirapporten maj 2026 – Om kommunernas och regionernas ekonomi.

Hur det påverkar Eda och Värmland

Eda kommun verkar i en omvärld som präglas av fortsatt ekonomisk osäkerhet, geopolitisk oro och strukturella förändringar i ekonomin. Även om svensk ekonomi är på väg in i en återhämtningsfas är utvecklingen osäker, och skatteintäkternas reala tillväxt bedöms vara fortsatt begränsad de kommande åren. Samtidigt kvarstår ett högt kostnadstryck, inte minst kopplat till personal, pensioner och ökade behov i välfärden. Investeringsbehoven är fortsatt betydande, särskilt inom vård, skola och samhällsinfrastruktur.

Den demografiska utvecklingen påverkar kommunen tydligt. Antalet barn och elever minskar, vilket ställer krav på anpassningar inom förskola och skola. Samtidigt ökar andelen äldre, vilket leder till ett växande behov av vård- och omsorgsinsatser. Denna förskjutning innebär ökade kostnader per invånare och ställer krav på prioriteringar och effektiviseringar.

Eda kommun kännetecknas också av en mångfacetterad befolkningssammansättning, där närheten till Norge bidrar till både arbetskraftsrörlighet och en hög andel utländska medborgare. Detta innebär möjligheter till tillväxt och utveckling, men ställer även krav på anpassning av service och arbetsmarknadsinsatser.

Strategisk plan 2027 med plan för 2028–2030

Som gränskommun har Eda en särskild roll i regionen. Läget vid norska gränsen skapar förutsättningar för handel, samverkan och arbetsmarknadsintegration över landsgränsen. Samtidigt innebär det ökade krav på robust infrastruktur, beredskap och förmåga att hantera förändringar i omvärlden, exempelvis inom handel, energi och säkerhet.

I takt med att frågor om energiförsörjning, krisberedskap och civil beredskap får ökad betydelse behöver kommunen stärka sin långsiktiga motståndskraft. Satsningar på hållbara energilösningar, energieffektivisering och gränsöverskridande samverkan utgör viktiga delar i detta arbete.

Värmland står inför liknande utmaningar. Flera kommuner har svårigheter att nå sina ekonomiska mål samtidigt som tillgången på arbetskraft minskar och behovet av vård och omsorg ökar. Den demografiska utvecklingen innebär att färre i arbetsför ålder ska försörja en växande äldre befolkning.

Samtidigt finns möjligheter att stärka regionens attraktionskraft. Värmlandsstrategin 2040 lyfter innovation, kompetensförsörjning, hållbar utveckling och livskvalitet som centrala utvecklingsområden. En viktig inriktning är att ta tillvara hela länets potential genom ökad samverkan mellan kommuner, näringsliv och offentlig sektor.

Eda kommun är en aktiv del i det regionala utvecklingsarbetet. Genom satsningar inom hållbarhet, folkhälsa, kultur och utvecklingsprojekt stärker kommunen sin förmåga att möta framtidens behov och bidra till en långsiktigt hållbar utveckling – både lokalt och i ett regionalt perspektiv.

Strategisk plan 2027 med plan för 2028–2030

Finansiella mål och budgetramar

För perioden 2027–2030 gäller följande finansiella mål:

- Årets resultat i förhållande till skatter och bidrag ska vara minst 2 % över tid. Målet stäms av för mandatperiod samt planperiod.
- Alla investeringar, exklusive strategiska och taxefinansierade, ska för perioden vara självfinansierade. Målet stäms av för mandatperiod samt planperiod. Med strategiska investeringar avses sådana som är av betydande belopp och har en genomsnittlig avskrivningstid på minst 25 år. Vilka investeringar som anses strategiska ska tydligt framgå.
- Soliditeten inklusive pensionsåtaganden ska öka. Målet stäms av för mandatperiod samt planperiod.

Resultaträkning 2027–2030 (tkr)

	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
Revision	-829	-852	-870	-889
Kommunstyrelsen	-53 844	-55 884	-56 863	-57 958
Bildningsnämnden	-264 739	-267 617	-269 067	-269 318
Socialnämnden	-310 504	-320 680	-327 962	-336 205
Servicenämnden	-61 492	-63 309	-64 171	-64 281
Myndighetsnämnden	-5 374	-5 531	-5 539	-5 617
Totalt Nämnder	-696 782	-713 873	-724 472	-734 268
Finansförvaltningen	710 410	735 205	755 735	773 142
Årets Resultat	13 628	21 332	31 263	38 874

Strategisk plan 2027 med plan för 2028–2030
Investeringsbudget 2027 med plan för 2028–2030 (tkr)

	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
Investeringsram, fastighet	14 050	12 500	4 400	11 700
Investeringsram, gata/park	11 200	10 750	12 750	0
Investeringsram, räddningstjänst	0	1 150	600	350
Investeringsram, kostsektionen	500	400	200	0
Investeringsram, kommunledningsstab	2 600	1 000	1 000	1 000
Investeringsram, Bildning	2 500	0	0	0
Investeringsram, Socialnämnden	4 000	0	0	0
Skolan 7, enligt lokalplan	3 000	3 000	0	0
Energioptimering	4 500	4 500	4 500	0
Tungt räddningsfordon Koppom	5 700	0	0	0
Utbyggnad Gärdeshallen, atletklubben	2 000	0	0	0
Brandstationen Åmotfors	2 500	9 500	0	0
Summa investeringar	52 550	42 800	23 450	13 050
Investeringsram, VA	15 700	16 400	15 000	0
Investeringsram, renhållning	150	150	150	0
Kärl, förpackningar	7 800	0	0	0
Summa investeringar, taxeverksamhet	23 650	16 550	15 150	0
Summa investeringar, totalt	76 200	59 350	38 600	13 050

Strategisk plan 2027 med plan för 2028–2030

Medskapande och invånardialog

Eda kommun strävar efter att vara en öppen och inkluderande organisation där invånarnas erfarenheter och idéer bidrar till utvecklingen. Under planperioden ska kommunen stärka arbetet med medskapande genom dialogmöten, digitala forum och samverkan med civilsamhället.

Invånardialogen ska fortsätta ske genom befintliga strukturer såsom samråd enligt lag, synpunkthantering, brukardialoger, medborgarkontoret och kommunens närvaro i sociala medier. Tillgänglighet och delaktighet är grundläggande principer i detta arbete. Kommunen har ett ansvar att ge alla invånare, oavsett funktionsförmåga, likvärdiga möjligheter att vara delaktiga i samhällslivet och påverka beslut – både genom fysiska möten och digitala kanaler.

Genom att använda och utveckla dessa strukturer skapas bättre förutsättningar för samordning, långsiktig utveckling och ett inkluderande arbetssätt där invånarnas perspektiv tas tillvara på ett mer systematiskt och tillgängligt sätt.

Koppling till styrningen

Den strategiska planen utgör den övergripande viljeinriktningen för Eda kommuns utveckling under perioden 2027–2030. Visionen och de övergripande målen har tidigare beslutats separat, men framöver kommer dessa att ingå i och beslutas genom detta styrdokument, vilket skapar en tydligare och mer samlad styrning.

Kommunens styrning bygger på en struktur som omfattar planering, genomförande och uppföljning. De övergripande målen konkretiseras i varje verksamhetsplan, där prioriterade verksamhetsmål formuleras för att styra arbetet under planperioden. Uppföljning sker regelbundet och omfattar både ekonomi och verksamhet, med rapportering på flera nivåer inom organisationen.

Digitalisering är en viktig del av kommunens utvecklingsarbete och används som ett strategiskt verktyg för att förbättra service, effektivisera arbetssätt och möta framtidens behov. Kommunens digitaliseringsarbete ska integreras i planering och uppföljning och bidra till ökad tillgänglighet och kvalitet.

Genom denna struktur skapas en helhet i kommunens styrning, där politiska mål och verksamhetens arbete hänger ihop och bidrar till en hållbar utveckling för Eda kommun.

Uppföljning

Uppföljning är en central del av Eda kommuns styrning och avgörande för att säkerställa att verksamheten når sina mål. Kommunen arbetar med regelbunden uppföljning av både ekonomi och verksamhet, vilket bidrar till god ekonomisk hushållning och möjliggör tidiga åtgärder vid avvikelser.

Strategisk plan 2027 med plan för 2028–2030

Uppföljningen är en integrerad del av styrkedjan och utgår från de mål som fastställs i den strategiska planen. Resultat och måluppfyllelse följs upp på flera nivåer i organisationen, vilket skapar förutsättningar för lärande, förbättring och ansvarstagande. Uppföljningen bidrar också till att politiska beslut kan fattas på ett underbyggt sätt.

Detaljer kring uppföljningsprocessen, rapportering och ansvarsfördelning beskrivs i dokumentet *Strategi för styrning*.